Nº. 92. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DINGSDAG 6 AUGUSTUS.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den Augustus.

Alhoewel door het gouvernement nog geene nadere berigten over de gebeurtenissen in Marocco zijn openbaar gemaakt, heeft men gisteren toch vrij belangrijke tijdingen ontvangen door middel der stoomboot *Ville de Bordeaux*, die den 26sten de reede van Algiers verlaten heeft. Zie hier wat zij behelzen:

» De Keizer *Abd-el-Rhaman* heeft den kalifa *El-Ghenaoui*, die het over zich had genomen, om de vijandelijkheden tegen de Franschen te beginnen, in ketenen doen slaan. De Keizer heeft te gelijker tijd dien bevelhebber ter beschikking van den maarschalk *Bugeaud* gesteld, welke geantwoord heeft, dat hij dit aanbod niet aannam, dan na deswege de bevelen zijner regering ontvangen te hebben. Inmiddels, heeft hij er bijgevoegd, zou hij zijne bewegingen op het grondgebied van Marocco voortzetten.

» De maarschalk-gouverneur heeft zijn woord gehouden. Hij heeft sedert niet opgehouden het vijandelijke land te doorkruisen, alles te vuur en te zwaard verwoestende, de bosschen en den te veld staanden oogst in brand stekende, de woningen vernielende, zich van de kudden meester makende; in één woord, hij heeft door de onverbiddelijke uitoefening van het oorlogsregt in zijnen geheelen omvang, de trouweloosheden van eenen vijand beantwoord, die de kracht onzer wapenen scheen te willen miskennen.

» Het berigt dezer krijgsverrigtingen is door den maarschalk *Bugeaud* aan den Prins *van Joinville* toegezonden, te gelijk met voorschriften omtrent het gedrag, hetwelk deze nieuwe staat van zaken aan het Fransche smaldeel oplegt. »

In een brief uit Cadix geschreven en door een onzer bladen medegedeeld komt voorts nog voor, dat de prins *van Joinville* na het ontvangen van depeches van den maarschalk *Bugeaud*, het anker van zijne schepen had doen ligten en den steven naar de kust van Marocco had gewend, om van Tanger, des noods met geweld, den Franschen consul en de verdere aldaar gevestigde Franschen weg te voeren en naar Cadix over te brengen.

Ook heden heeft het gouvernement het stilzwijgen bewaard, doch over Spanje heeft men weder eenige nadere tijdingen bekomen. Aldaar is namelijk den 28sten Julij een buitengewoon koerier uit Gibraltar aangekomen, met het berigt dat de Prins *van Joinville*, op de tijding dat de Maroccanen de Fransche troepen voor de derdemaal hadden aangevallen, aan den gouverneur van Gibraltar en aan den kommandant van het Britsch eskader officieel had medegedeeld, dat hij zich met zijn eskader naar de wateren van Tanger begaf, met voornemen om die plaats aan te vallen. De Prins twijfelde niet, aangezien de goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Engeland, dat het Engelsch eskader, gedurende die operatiën, niet voor Tanger zal verschijnen. De gouverneur van Gibraltar en de Britsche vlootvoogd hadden geantwoord, dat hunne instructiën hielden dat zij eene strikte onzijdigheid moesten in acht nemen, die zij daar ook zouden handhaven zoo lang zij geen andere instructiën ontvingen. — In het slot van het berigt wordt gezegd, dat het vuur van het Fransche eskader, naar men verzekerde, den 24sten tegen Tanger geopend was.

Alhier wil men nader weten dat de Prins, terstond na zijne komst voor Tanger, den consul-generaal aan boord ontboden, en hem bevolen had terstond alle Franschen in de stad te verwittigen, dat zoo zij zich tegen alle mogelijke gevolgen wilden vrijwaren, zij zich aan boord der Fransche schepen konden begeven en naar Cadix zouden overgebragt worden. In weinig tijd was daaraan gevolg gegeven en de consul met een twintigtal Franschen aan boord gekomen.

Nog vindt men vermeld dat de Britsche vloot ter reede van Tanger zou zijn gekomen, in strijd met de vroegere belofte door den gouverneur van Gibraltar deswege gedaan.

Met de grootste belangstelling ziet men dus nu de eerstvolgende berigten te gemoet.

Naar men beweert, zou de maarschalk *Bugeaud* steeds bij het gouvernement op de toezending van meerdere magt aanhouden. De stad Fez zou, naar zijn gevoelen, het punt zijn, waarvan men zich door eene plotselinge snelle beweging moest meester maken om de geschillen met Marocco tot een goed en spoedig einde te brengen, middelerwijl de fransche scheepsmagt zich van de voornaamste havens meester maakte. Het gouvernement zou echter huiverig zijn om aan des maarschalks doortastende voorstellen gevolg te geven.

— De aandacht van het publiek is thans verdeeld tusschen de geschillen met Marocco en de zaak van Otaheite. Beiden zijn in de kamer der pairs ter sprake gekomen; de prins van *de Moskowa* heeft den heer *Guizot* over de eerste questie onderhouden, aangezien de verandering in den stand der zaak sedert de laatste dagen, om nieuwe inlichtingen gevraagd, en ten slotte zelfs een soort van veldtogtsplan, tot in bijzonderheden gaande, aangeboden. De heer *Guizot* heeft op dit alles geweigerd te antwoorden en alleen verklaard, dat Frankrijk geene veroveringsplannen koesterde en zich zijne vrije handelwijs ten deze voorbehouden had. — Over de zaak van Otaheite hebben de heeren *de Mareuil* en *de Boissy* in de zitting van gisteren van den minister inlichtingen verlangd; doch ook aan deze heeren gaf de minister *Guizot* ten antwoord, dat zoolang het geschikte oogenblik niet gekomen was, hij niet kon treden in het geven van verklaringen, welke 's lands algemeene belangen konden in de weegschaal stellen. Alle dagblad-artikels konden toch wel het onderwerp van discussie op de tribune niet worden; wanneer de hoofdzaken zouden bekend en opgehelderd zijn, was de minister gereed de verdediging op te vatten van al hetgeen het gouvernement gedaan had.

— Het ministeriëel avondblad, het *Journal des Débats*, geeft van zijnen kant het volgend verslag over de gebeurtenissen op Otaheite:

« De Engelsche zendeling, de bekende methodist *Pritchard*, heeft, nadat hij tot Engelsch consul was aangesteld, geprotesteerd tegen de inbezitneming van Otaheite en de verdere Societeits-eilanden door Frankrijk. De koningin *Pomare* heeft zijn voorbeeld gevolgd, en zich aan boord begeven van een Engelsch vaartuig. Op dat vaartuig is vervolgens door den heer *Pritchard* een opstand beraamd, en heeft men de inboorlingen in den waan zoeken te brengen, dat de Fransche natie klein was en derzelver opperhoofd door de Engelschen was ten onder gebragt en gevangen genomen. Tevens zijn oproerige proclamatiën onder de bewoners van Otaheite verspreid, en hebben zoowel als de bewoners van de naburige eilanden, hebben naar de wapenen opgevat en zijn naar Papeiti getogen. De kapitein *Bruat*, die de handelingen der Engelschen naauwkeurig gadesloeg, heeft zich aan het hoofd van eene toereikende legermagt gesteld, om het oproer te keer te gaan. De bevelhebber der eilanden, de heer *d'Aubigny*, heeft de baai in staat van beleg verklaard, en zijne krachtige maatregelen van tegenweer schijnen indruk te hebben gemaakt, zoo wel op de inboorlingen, als op diegenen, welke deze tot den opstand hadden aangespoord, en hun tevens de overtuiging te hebben gegeven, dat zij geene toegevendheid hadden te wachten, ingeval het tot een ernstig treffen mogt komen. Op den 3 Maart was alles gereed, om de aanvallers behoorlijk te ontvangen, toen het Fransche hoofd der politie den heer *Pritchard*, op het oogenblik dat hij zich met eene kano naar een der Engelsche vaartuigen zou laten overbrengen, in verzekerde bewaring nam, hem deed opsluiten in een der blokhuizen, en hem met zijn hoofd voor de verdere gebeurtenissen verantwoordelijk stelde. Nadat *Pritchard*, die voor den aanstoker van het oproer gehouden wordt, gevangen was genomen, hebben de inboorlingen het niet geraden geoordeeld, den aanval tegen de Franschen voort te zetten, en zijn door hen geene verdere pogingen aangewend om de rust te verstoren. De heer *Pritchard* is [illegible] in vrijheid gesteld, onder voorwaarde, dat hij [illegible] zou verlaten. Hij heeft zich werkelijk aan boord van eene Engelsche stoomboot begeven, welke [illegible] geworden, te vertrekken. Op den 19 Maart, de dagteekening van dit berigt, waren de Fransche bevelhebbers [illegible] op hunne hoede, doch scheen de rust allerwege op Otaheite hersteld te zijn. De Koningin *Pomare* bevond zich [illegible] aan boord van eene op de reede voor anker liggende Engelsche kotter. »

In de opera en op een muzijkfeest heeft men liederen gezongen, waarin de nationale haat tegen Engeland wordt uitgedrukt, terwijl de orgelspelers op hunne orgels de wijs van dit lied laten zetten.

— De *Moniteur* behoudt de wet, waarbij een buitengewoon crediet wordt geopend om een getal van 15,000 man troepen boven het bepaald effectief in Algerië te onderhouden en om in verscheidene andere uitgaven te voorzien.

— De tijdingen uit Spanje behelzen niets bijzonders. Men geeft thans [illegible] middel schrikverwekkende lezing aangaande de oorzaken der onverwachte militaire demonstratiën te Madrid op den 23sten.

— Ter Beurze van heden (3 Augustus) waren genoteerd: 5 pCt. 120,40; 3 pCt. 81,30; Nap. r. 98,50; Spanje 3 pCt. 32⅝; Rom. L. 103⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den Augustus.

Uit Berlijn schrijft men van den 29sten Julij:

[illegible], de koningsmoorder — want het mislukken van zijnen aanslag kan hem van deze benaming niet ontheffen — schijnt zijn moordplan lang bij zich in den boezem te hebben omgedragen; en de zucht om van zich te doen spreken schijnt eene der voornaamste zijner drijfveren te zijn geweest. — Nu omstreeks vijf weken geleden, verscheen hij onder anderen in de werkplaats van een alhier woonachtig portretteur in daguerreotype, en verlangde in eene theatrale houding te worden afgebeeld; ten einde zich die houding te geven, de hand opgeheven en het oog ten hemel geslagen houdende, bestempelde hij zich zelven met de benaming van: *Kracht van uit den hooge.* Op de aanmerking, dat hij veel gelijkenis had op eenen overledenen geliefden tooneelspeler, gaf hij ten antwoord, dat zulks hem meermalen was gezegd, en na eenige oogenblikken pozens liet hij hierop volgen: »Op de planken eene rol te vervullen is geene kunst, maar wel om zulks op het groote wereldtooneel te doen." Aan den portretteur beloofde hij gouden bergen; want, zeide hij: geheel Europa zal het portret willen hebben." Zucht tot vermaardheid schijnt hem alzoo ten verderve te hebben geleid.

Latere berigten van den 1sten Augustus behelzen:

»HH. MM. de Koning en de Koningin hebben van Christianstadt de reis naar Erdmannsdorf voortgezet, na verscheidene bezendingen te hebben ontvangen, die Hoogstdezelven adressen van gelukwensching wegens het mislukken van den moordaanslag kwamen aanbieden. Uit alle oorden van het Rijk worden zoodanige adressen ontvangen.

»Het gerucht, dat de vrouw, die, een oogenblik voor dat de pistool op den Koning werd afgeschoten, aan de Koningin een verzoekschrift heeft aangeboden, de dochter van den moordenaar *Tschech* is, is bezijden de waarheid. Het is voldoende gebleken, dat die vrouw in geene betrekking hoegenaamd tot den moordenaar, noch tot de misdaad, staat, en zij is dien ten gevolge, na mede gevat te zijn, spoedig weder op vrije voeten gesteld. Daarentegen is de 18jarige dochter van *Tschech* in verzekerde bewaring gesteld, naar het schijnt, omdat men vermoedt, dat zij, als bij haren vader wonende, kennis droeg van deszelfs verbittering over het mislukken zijner pogingen om weder in eenige ambtsbetrekking geplaatst te worden. Ook dit meisje is echter later op vrije voeten gesteld."

— Uit Weenen wordt thans bepaald van den 26 Julij gemeld, dat Z. M. de Koning van Pruissen den 2 dezer aldaar werd verwacht. [illegible] zou van Ischl den 1 in genoemde stad aankomen, en Z. M. later weder naar Ischl vergezellen [illegible].

— De Napelsche regering heeft prijzen uitgeloofd aan ieder, die de hoofden der expeditie van de uitgewekene Italianen aan de justitie in handen levert. Een bijzondere brief uit Malta verzekert zelfs, dat er op het hoofd van den aanvoerder *Nicola Ricciotti*, bevelhebber der bende, een prijs van 1000 dukaten, op dat der broeders *Bandiera* een van 800, en op ieder hoofd der vreemden of inboorlingen, die in de zamenspanning betrokken is, 500 dukaten gesteld is geworden. Is deze tijding geloofwaardig, dan heeft men regt te vooronderstellen, dat de opperhoofden der zamenspanning niet in handen der Napelsche autoriteiten gevallen zijn, gelijk zulks de Italiaansche regeringen getracht hebben te doen gelooven.

— Men schrijft uit Rome, van den 22, dat Z. H. de Paus dien dag een geheim Consistorie gehouden heeft, waarbij acht bisschoppen en een kardinaal benoemd zijn.

ENGELAND.

LONDEN, den 1sten Augustus.

In de zitting van het huis der Gemeenten van den 31sten Julij, heeft sir *Ch. Napier* de zaak van Taïti ter sprake gebragt. Hij begon met zich te verontschuldigen, dat hij van de door hem te doene vragen niet vooraf kennis had gegeven; doch meende tot het doen daarvan nu reeds geregtigd te zijn, omdat de zaak, welke die vragen betrof, groot gerucht had gemaakt en van overgroot belang was voor de waardigheid en het aanzien des lands. »Ik vraag alzoo," ging de spreker voort, »of het waar is, dat de Britsche consul te Taïti door de Fransche overheden in die streken is gevat; of hij werkelijk enkel onder den naam van *Pritchard* is in hechtenis genomen; of de Franschen aanzienlijke versterkingen op dat eiland hebben opgeworpen; of het waar is, dat de Koningin *Pomare* gedwongen is geworden om aan boord van een Engelsch schip de wijk te nemen, en of, terwijl die gebeurtenissen voorvielen, er zich op dat punt Engelsche strijdkrachten bevonden, en zoo ja, van welk gewigt die waren."

De minister *Peel* heeft, na te kennen gegeven te hebben, dat hij reeds van het voornemen om de vragen te doen was onderrigt geweest, en dat hij, zoo veel in zijn vermogen was, aan het verlangen, dat daarbij ten grondslag lag, zou voldoen, geantwoord: »De regering Harer Majesteit heeft berigten uit Taïti ontvangen, die haar veel leed hebben gedaan. Vooronderstellende, dat die berigten juist zijn — en ik heb geene enkele reden, om aan hunne juistheid te twijfelen — aarzel ik niet te zeggen, dat eene grove beleediging, gepaard met omstandigheden van eenen zeer honenden aard, aan den consul Harer Majesteit zijn aangedaan. De regering heeft eerst Maandag ll. berigt van die gebeurtenissen ontvangen en heeft de eerste gelegenheid te baat genomen, om met de Fransche regering te dier zake in gemeenschap te treden. De beleediging is gepleegd door een persoon, die een tijdelijk bevelhebberschap in de Zuidzee uitoefende; wij zijn geregtigd om te gelooven, dat zij geen uitvloeisel was van eenig door de Fransche regering gegeven voorschrift, en ik moet, de juistheid der ontvangene berigten aannemende, vermoeden, dat die regering de eerste gelegenheid te baat zal nemen, om die genoegdoening te geven, welke dit land het regt heeft te vorderen. Ik hoop, dat men voor het oogenblik geene andere ophelderingen aan Harer Majesteits bestuur vragen zal."

Deze verklaring werd door de vergadering luide toegejuicht. De heer *Napier* kwam nog op zijne vraag wegens het aanleggen van vestingwerken door de Franschen terug; doch de minister *Peel* zeide, dat het niet in zijne magt lag, iets verders mede te deelen.

Den 1sten Augustus heeft de marquis van *Clanricarde* in het hoogerhuis omtrent deze zelfde zaak vragen gedaan. De minister *Aberdeen* heeft geantwoord, dat de beleediging, op Taïti aan een Britsch onderdaan aangedaan, zoo groot was, dat hij die voor ongeloofelijk zou houden, indien hij daaromtrent niet een echt berigt had ontvangen. Hij verklaarde mede, dat dadelijk de noodige vertoogen deswege aan de Fransche regering gedaan waren; en dat hij alle hoop had, dat deze het gebeurde zou afkeuren. In den loop zijner redenen liet hij zich voorts op eene wijze uit, die van de neiging getuigde, om de zaak in een minder ernstig licht voor te stellen. Hij herinnerde namelijk, dat tijdens de gevangenneming van *Pritchard*, op Taïti een staat van zaken bestond, dien de Fransche regering reeds veel vroeger had afgekeurd; dat de Fransche admiraal *Dupetit-Thouars* uit de Zuidzee was teruggeroepen, enkel omdat hij de Societeits-eilanden voor Frankrijk in bezit had genomen; dat terstond na die alzoo door Frankrijk afgekeurde inbezitneming de heer *Pritchard* zijne vlag als Britsch konsul had neergehaald, en aan de Fransche overheden te kennen gegeven, dat hij zich, na het onttroonen der Koningin niet meer als zoodanig beschouwde; en dat derhalve die persoon, hoe willekeurig en ongehoord de te zijnen aanzien plaats gehad hebbende handelwijze ook was geweest, tijdens dezelve geen officieel karakter bekleedde. »Ik ben overigens bevreesd," zeide de minister, »dat het gebeurde eene blijde boodschap voor de vijanden des vredes tusschen Frankrijk en Engeland zijn zal, en dat zij niet zullen nalaten, om daarvan tot bevordering hunner inzigten partij te trekken, maar ik vertrouw tevens en heb alle reden om te gelooven, dat door het ten toon spreiden van eenen geest van regtvaardigheid en gematigdheid, het voorgevallene geene ernstige gevolgen zal hebben."

De verklaring des ministers werd gevolgd door eene woordenwisseling over de zeer geringe Britsche scheepsmagt, die zich tijdens het voorgevallene voor Taïti bevond.

— Men heeft nadere tijdingen uit Philadelphia ontvangen. Nadat den 8 Julij het vuur opgehouden had, verwijderden zich de oproerlingen en gingen op eenigen afstand eene *meeting* houden, waarin men zich hevig tegen de troepen uitliet, en ten laatste besloten werd, de generaals *Patterson* en *Cadwallader* te sommeren, om de onder hunne bevelen staande burgerwacht af te danken, en de wachtposten aan de oproerlingen over te geven. Deze beloofden, indien zij dit stout ultimatum aannamen, geen' nieuwen aanval te doen, de kerk te eerbiedigen, en de personen en eigendommen tegen alle aanvallen en geweld te zullen beschermen. De generaals namen dit voorstel aan, hetgeen door de menigte luide werd toegejuicht. Weinige uren na de afdanking der troepen, kwam echter de gouverneur van Pennsylvanie te Philadelphia aan, die, in eene krachtige proclamatie, de misdaden, welke er begaan waren, brandmerkte, en de aangegane verbindtenis voor nietig verklaarde. Hij zou onmiddellijk krachtdadige maatregelen nemen, ten einde de wetten te doen zegevieren. Den volgenden dag wachtte men dan ook elk oogenblik, dat de gouverneur zou handelen. Dit is echter het geval niet geweest, evenmin als den 10. Men hield het er voor, dat hij eerst nog versterking wilde afwachten, vooral van de geregelde troepen, welke in aantogt waren.

— Dezer dagen is de luitenant *Gray*, ter zake van wangedrag in het aan boord leggen en doorzoeken van het Fransche schip *Luiz d'Albuquerque*, ter kuste van Afrika, door een' krijgsraad veroordeeld tot vermaning. Dit geding was op verzoek van de Fransche regering aangevangen.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. 99 drie achtste; Ned. 2½ pCt. 61⅝; 5 pCt. 101 drie achtste; Brazilië 82; Columbia 14⅝; Mexico 36; Spanje 5 pCt. 22⅝; Portugal 43¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den Augustus.

Eergisteren avond is te 's Hage met buitengewone gelegenheid, de blijde tijding ontvangen, dat H. K. H. Mevrouw de Erfgroothertogin *van Saxen-Weimar-Eisenach*, geliefde dochter van HH. Majesteiten, in den nacht van den 1sten op den 2den dezer, te Weimar gelukkig is bevallen van eenen Prins. Volgens de jongste berigten, moet H. K. H. de Erfgroothertogin, benevens den jonggeborene, zich, naar omstandigheden, welvarende bevinden. Gisteren morgen is aldaar in de kerken der verschillende gezindheden, waar sedert eenige weken deze heugelijke gebeurtenis van de Voorzienigheid werd afgesmeekt, dankbaar aan de vervulling van die gebeden herdacht, en algemeen doet zich de belangstelling der ingezetenen kennen in de vreugde, die het Koninklijk geslacht deswege moet gevoelen.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden zijn gisteren Utrecht gepasseerd, van Berlijn naar 's Hage terugkeerende.

— Uit Rotterdam schrijft men:

» Wij vernemen, dat de Heer *F. van Vollenhoven*, Hoofdingeland van Schieland, in het laatst der voorgaande maand aan Z. M. den Koning een adres aangeboden heeft, houdende verzoek, dat Z. M. Hoogstdeszelfs goedkeuring zal weigeren, aan een door de Provinciale Staten van Zuid-Holland onlangs aangenomen reglement van algemeene beginselen, voor het beheer der Polders, Heemraadschappen en Waterschappen in Zuid-Holland; en zulks op grond, dat gemeld reglement zekere bepalingen bevat, die wel en alleen in het belang zijn van de leden der collegien van bestuur over die inrigtingen, maar geheel strijden met de belangen der Ingelanden. Het adres moet verder inhouden een verzoek aan Z. M. tot het nemen van maatregelen tot het spoedig daarstellen en in werking brengen van een nieuw en doelmatig reglement voor het Hoogheemraadschap van Schieland.»

— Bij koninklijk besluit van 7 Julij is bepaald, dat op den Rijnspoorweg, tusschen Utrecht en Arnhem, 5 stations zullen worden gevestigd als te Driebergen, Maarsbergen, Veenendaal, Eden en Wolfhezel. De prijzen van Utrecht op Arnhem zijn daarbij bepaald 1ste klasse *f* 2,90, 2de klasse *f* 2,30, 3de klasse *f* 1,50.

— Den 31 Julij hield het Genootschap, werkzaam aan de Nederlandsche Gymnasiën ter Bevordering van het onderwijs, hare achtste algemeene Vergadering, onder voorzitting van den heer Mr. *C. Dorn Seiffen*, in welke verscheidene gewigtige punten omtrent inrigtingen der Gymnasien en het onderwijs in dezelve behandeld werden.

— Van wege de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij is bekend gemaakt de volgende staat, aanwijzende het aantal reizigers benevens de opbrengsten, gedurende de maand Julij 1844. Vertrek van Amsterdam 26,900, Haarlem 21,204, Leiden 11,085, 's Gravenhage 16,817, Halfweg 392, Vogelenzang 1,115, Hillegommerbeek 71, Veenenburg 1,001, Piet-Gijzenbrug 775, Warmond 580, Voorschoten 690, Nieuw Oost-einde 224; totaal 80,854 reizigers. Bedrag der vorige opgaven 294,271; totaal generaal 375,125. De opbrengst van reizigers en goederen, gedurende de maand Julij, is geweest *f* 71,696.42½; bedrag der vorige opgaven *f* 266,512.39½. Totaalgeneraal *f* 338,208.82.

— Naar men verneemt, is een der conducteurs bij de diligenceonderneming van *Jonker en Comp.*, dezer dagen, tusschen Arnhem en Driebergen, bij het opstappen van het rijtuig, onder weg uitgegleden en ter aarde gestort, waarbij de wagenraderen hem over den hals zijn gegaan, en hij ten gevolge daarvan, dadelijk is overleden.

— Uit Leiden schrijft men:

» Maandag den 29sten Julij is door den Heer *Loef Schuphoven*, Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnzen, alhier, in eene, met drie zijner ambtenaren, ter gelegenheid eener gedane peiling, op de Zeep, eene geheel ongedekte of van accijns-biljetten onvoorziene ton Zeep, in beslag genomen; zijnde bij die gelegenheid bevonden een compleet toestel en de benoodigde grondstoffen, om daarvan Zeep te maken, aanwezig in een achterhuisje van zekeren Winkelier in Zeep te Leiden, van welk een en ander proces-verbaal is opgemaakt, zijnde dit alzoo de tweede belangrijke bekeuring in deze stad binnen den tijd van 14 dagen en tevens het bewijs eener activiteit, die allezins te prijzen is.

— In de Nijmeegsche Courant leest men:

» De den-rupsen, welke in de bosschen, de Plakdel en Imbosch, zulke groote schade hebben aangerigt, zijn geheel en al verdwenen. Eene groote menigte spreeuwen heeft zich aldaar eenige dagen opgehouden en zijn aan de doodingdeel rupsen toen bevorderlijk geweest.

— Men heeft de Javasche couranten tot 17 April ontvangen. Blijkens dezelve was door den Gouverneur-generaal bij dag-order aan het leger kennis gegeven van de beschikking des Konings, waarbij aan den generaal-majoor *Cochius*, kommandant van het Indische leger, verleend is de titulaire rang van luitenant-generaal.

— De *Javasche Courant* van 17 April behelst het volgende berigt:

» Volgens een voorloopig berigt, ontvangen van den stations-kommandant ter westkust van Sumatra is Zr. Ms. brik *Siwa*, onder bevel van den luitenant ter zee van de eerste klasse, *P. Sauvage* op een rif bewoorden Poeloe Karang, nabij Baros, gestrand en geheel vergaan; de equipage en een gedeelte van het tuig waren echter gered.»

Door den Gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië waren de navolgende beschikkingen genomen:

benoemd:

Tot lid der commissie tot ondersteuning van behoeftige christenen in de Soerabayasche afdeeling *F. F. Rövekamp*, onder-intendant van de eerste klasse der militaire administratie in de voormalige derde groote militaire afdeeling, en zulks ter vervanging van het lid *G. Eisinger*; tot commies boekhouder bij het sequester *J. Nieuwenveen*, thans werkzaam bij hetzelve; tot vendu-meester te Tagal, de secretaris dier residentie *J. C. de Kock van Leeuwen*; tot pakhuismeester te Samarang *J. A. Kempees*, ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk pakhuismeester te Tjilatjap; tot ommegaanden regter in de wester afdeeling mr. *P. F. Filz*, fiscaal bij den raad van justitie te Soerabaya, zijnde deze benoeming geschied op het daartoe door denzelven gedaan verzoek; tot ommegaanden regter in de Soerabayasche afdeeling mr. *A. J. Swart*, lid in den raad van justitie te Soerabaya; eervol uit 's lands dienst ontslagen, de ambtenaar mr. *B. C. Rinia van Nauta*, laatstelijk ommegaand regter in de Samarangsche afdeeling; op verzoek eervol ontslagen, de derde commies van den directeur-generaal van finantien *E. J. E. Vincent*;

benoemd:

Tot 1sten luitenant, de 2de luitenant *W. J. Kühr*, van het detachement Djajangsecars te Cheribon; tot kapitein bij het personeel der artillerie, de 1ste luitenant van het materieel, *M. Rijnen*;

gepensionneerd:

De kapitein der artillerie *J. L. G. W. Koch*, en de tweede luitenant der infanterie *J. F. Koster*; op verzoek gepensionneerd, de chirurgijn der 3de klasse *J. H. van Dort*; op verzoek eervol uit Zr. Ms. militaire dienst ontslagen, de 1ste luitenant der genie en sappeurs jhr. *K. C. A. van Hogendorp*; uit Zr. Ms. militaire dienst ontslagen, de 2de luitenant der infanterie *C. J. A. Steenmeijer*.

— Onze Oost-Indische berigten, loopende tot in de tweede helft van April jongstleden, vermelden, dat zich weder op onderscheidene punten zeeroovers vertoond hadden, onder anderen in de wateren der Molukkos. Bij Ternate was een inlandsch kruisvaartuig door vijf roovervaartuigen aangevallen, die echter met verlies waren afgeslagen geworden. Op de kusten der residentie Menado, op Celebes hadden zij menschenroof gepleegd. In straat Sunda waren veertig rooversvaartuigen gezien, die men dacht dat op de noord-oostkust van Sumatra te huis behooren. De zeeroovers van Mangindano, zegt een der berigten, hadden het voornemen om hunne geheele magt van ongeveer 200 vaartuigen (waaronder een door hen genomen Europeesch vaartuig) onder Celebes bijeen te brengen, ten einde wraak te nemen over de nederlagen, die zij in het vorige jaar ondergaan hadden, en zelfs om het afterste te wagen tot het overmeesteren van het stoomvaartuig, dat zij, in 1843, door een Nederlandsche stoomboot verloren hebben.

De schout-bij-nacht *Machielsen*, kommandant der Oost-Indische zeemagt, is op dit berigt in persoon naar Makassar vertrokken, aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Phoenix*.

De gezagvoerder *F. A. d'Aquino* van het Portugeesch schip *Margarida*, is door den raad van Justitie te Batavia schuldig verklaard aan de misdaad van slavenhandel en veroordeeld tot vijf jaren gevangenissen en tot bannissement buiten Nederlandsch Indië, voor den tijd van twintig jaren.

Sedert October waren op Amboina weder vele lijders aan koortsen; 120 tot 140 menschen werden dagelijks in het hospitaal aan die ziekte verpleegd; de sterfte was echter gering.

Overigens zijn de berigten nopens onze Oost-Indische bezittingen allezins gunstig. Op Java was hier en daar nog eenige meer of min bedúidende schade aan de plantsoenen geleden, door de bijzondere hevigheid van het einde van den laatsten regen-moesson.

Vervolg van het Uittreksel uit het Verslag nopens den staat der Provincie Noord-Braband sedert Julij 1843 tot Julij 1844 door den Staatsraad Gouverneur en Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten ingebragt.

Krankzinnigenhuizen. Naar aanleiding der wet [illegible] (*Staatsblad* N°. 20) zijn bij Koninklijke besluiten [illegible] (*Staatsblad* N°. 28) tot het opnemen [illegible]

a. Het verbeterhuis te 's Bosch, [illegible] door den heer *J. J. Rippens*, aldaar voor krankzinnigen van beiderlei kunne.

b. Het huis *Huize Agnetendaal Klus*, te Brekel, alleen voor krankzinnige mannen.

Zijnde tevens bij dat besluit verklaard geworden dat het zinnelozenhuis te 's Hertogenbosch voorloopig behoort tot de bewaarplaatsen bij de gezegde wet bedoeld, voor krankzinnigen van beiderlei kunne; echter bestaat er vooruitzigt, dat het laatstgemelde gesticht onder de geneeskundige zal kunnen gerangschikt worden.

Staat van het armwezen en de instellingen van weldadigheid, banken van leening, spaarbanken, enz. De uitgaven der onderscheidene in dit gewest aanwezige godshuizen, met uitzondering van de zieken- en gasthuizen, alsmede van 8 gestichten, waarvan de gevraagde inlichtingen niet zijn kunnen verkregen worden, bedroegen ƒ 77,836.77⁵ en de middelen ƒ 88,175.70. De bevolking der gestichten bedroeg 215 oude lieden, 12 gebrekkigen, 226 kinderen, te zamen 453.

De uitgaven der bestaande gast- of ziekenhuizen hebben beloopen ƒ 43,23.11 en de inkomsten ƒ 44,711.80⁵. Het getal verpleegden in die gestichten was 1228 en dat der verpleegdagen 76,976.

Het getal der administratiën van de huiszittende armen bedroeg 810, en wel in de steden 31, en ten platten lande 279, zijnde onder dat getal mede begrepen 57 administratiën, welke geene inlichtingen gesuppediteerd hebben.

Voor zoo ver die inlichtingen verkregen zijn, bedroegen de uitgaven de som van ƒ 333,294.08, en de middelen, waardoor in die uitgaven werd voorzien ƒ 352,287.25⁵. Het getal der bedeelden bedroeg 29,701, en wel 13,345, die gedurende het geheele jaar, en 16,356 die tijdelijk bedeeld werden.

Op de armenscholen is aan 2200 kinderen onderwijs gegeven, namelijk 1148 van bedeelde en 1062 van niet bedeelde, doch behoeftige ouders; bovendien heeft een getal van 6721 kinderen gratis onderwijs genoten op de lagere scholen in de gemeenten; voorts hebben nog 853 kinderen op 9 lagere scholen aan particulieren behoorende, en 2250 kinderen op 15 vrijscholen gratis onderwijs erlangd.

Op de te 's Bosch en Grave bestaande werkscholen werden 102 kinderen gratis onderwezen.

De te Breda, onder bescherming van H. M. de Koningin in 1841 tot stand gekomene Maatschappij tot leniging en opbeuring van behoeftigen door het verschaffen van werk, beantwoordde aan haar doel. Hare ontvangsten met inbegrip van het saldo der vorige rekening beliepen ƒ 10358.92⁵, waaronder eene opbrengst van verkochte goederen ƒ 2918.48. De uitgaven, waaronder ƒ 1943.19⁵ aan verdiend arbeidsloon, bedroegen mede ƒ 10358.32⁵, waarvan echter moet afgetrokken worden de som van ƒ 3006.06⁵ wegens voorhanden zijnde goederen, gelden in kas, pretentiën, enz.

Het getal der bestaande banken van leening is 10. Bijzondere redenen hebben geleid om de beleenbank te 's Bosch, na het eindigen van den pachttermijn met 1° Januarij 1844, aan den toenmaligen pachter op nieuw onderhands te verpachten. De termijn van verpachting der bank te Grave eindigende in den loop van dit jaar, is de openbare verpachting op nieuw voor zes jaren toegestaan. Een dergelijk verzoek van het stedelijk bestuur te Heusden is nog in overweging.

De onder eigen beheer staande beleenbank te Breda, heeft in 1843 gewerkt met een kapitaal van ƒ 54,300. Hare uitgaven hebben bedragen ƒ 5310.03, en de ontvangsten ƒ 6435.45, zoodat er eene zuivere winst bestaat van ƒ 1025.42.

De spaarbanken te 's Bosch en te Breda blijven gunstig werken. Het getal deelnemers in eerstgemelde stad bedroeg op het einde van het afgeloopen jaar 407 en is dus in dat jaar met 69 deelnemers vermeerderd, [illegible] van de klasse van arbeiders en dienstboden. Te Breda was het getal deelnemers 89 en is met 25 vermeerderd. De aan deelnemers [illegible] terugbetaalde gelden hebben beloopen de som van ƒ 8366.58, en de ingebragte gelden ƒ 15,508.[illegible] Gezegde banken hadden op 31 December 1843 te goed eene som van ƒ 51,012.66, en waren op dat tijdstip verschuldigd ƒ 42,813.45, zoodat het reserve-fonds een zuiver bedrag had van ƒ 8,199.21 als: te 's Bosch ƒ 6,917.59; te Breda ƒ 1281.62.

Het genootschap van moederlijke weldadigheid onder bescherming van H. M. de Koningin, is in het afgeloopen jaar werkzaam geweest in 42 gemeenten. Het getal inschrijvers of contribuerende leden bedroeg 724; de uitgaven beliepen de som van ƒ 1992.66⁵, en de middelen waaronder eene bijdrage van H. M. van ƒ 200, en eene subsidie van ƒ 500 uit de provinciale fondsen ƒ 2025.33, zoodat op het einde van 't jaar er een batig saldo was van ƒ 32.66⁵.

Het onderlinge lijfrenten-fonds voor gehuwden en ongehuwden, uit den min- en meervermogenden stand, te 's Hertogenbosch gevestigd, telde in het afgeloopen jaar 16 deelnemers; het getal der gepensionneerden beliep 8, en de aan hen uitbetaalde gelden ƒ 550. Het getal der zieken- en begrafenis-bussen was 18, de deelhebbers 1087, 139 hebben in 't verleden jaar onderstand genoten; de uitgaven bedroegen ƒ [illegible], de ontvangsten ƒ 3,180.32.

Het instituut voor doofstommen te Helmond bleef aan zijne bestemming nuttig beantwoorden. Op 1 Januarij 1843 waren er 72 kweekelingen; in den loop van het jaar zijn daarvan 13 ontslagen of overleden, terwijl 8 nieuwe in het gesticht zijn aangenomen, zoodat er op 1 Januarij 1844 67 overbleven, en wel 5 waarvoor het gehele kostgeld wordt betaald, 7 voor wie gedeeltelijk wordt betaald, en 55 die gratis opgenomen zijn. De uitgaven beliepen ƒ 18,371.08⁵, en de middelen ƒ 18,408,79, als: ƒ 1000 uit de provinciale fondsen, ƒ 4,435 van inschrijvingen, ƒ 2,346.10 van kostgelden, ƒ 10,627.69 van verschillende ontvangsten, zoodat er een voordeelig saldo bestaat van ƒ 37,71⁵.

(*Het vervolg en slot hierna.*)

STADGENOOTEN!

De belangstelling, het vorige jaar door U getoond in een liefdewerk, hetwelk uitsluitend aan armen en geheel gratis bewezen wordt, is voor de ondergeteekende een waarborg, dat zij ook nu wederom op uwe medewerking mag rekenen. Zij meent hiervoor enkel te moeten aankondigen, dat, na verleende autorisatie, de loterij zonder nieten, (waartoe ook Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin bij kabinetsschrijven van 2 Julij ll. goedgunstig beloofd heeft, een eigenhandig vervaardigd voorwerp te zullen leveren), ten voordeele der School van handwerken en Christelijk onderwijs voor behoeftige meisjes, dit jaar zal plaats hebben den 9 September, zullende de voorwerpen den 2 en 3 derzelfde maand, des morgens van 10 tot 12 en des namiddags van 3 tot 6 uren in een lokaal behoorende tot het R. C. Gasthuis hier ter stede, waar gezegde school gehouden wordt, voor een ieder te zien zijn. De bewijzen van deelneming, à éénen gulden elk, zullen in de eerstvolgende dagen aangeboden, en verder ter plaatse voornoemd, verkrijgbaar gesteld worden.

E. J. MICHIELSEN,
geb. STEVENS.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 61 zeven zest.; 5 pCt. 100⅝; Nieuwe 3 pCt. 74¼; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 99 drie achtste; Handelm. 144¾; Ol. Ind. Leening 5 pCt. 100; 4 pCt. 95½; Rusland 107½; 4 pCt. 91 een zest.; Inschrijv. in Assign. 6 pCt. 73; Spanje onbep. 18½; Coupon 25⅝; Oost. Met. 5 pCt. 109⅝; Nap. 94¾; Griek. 12¾; Portug. 2½ pCt. te L. 43¼.

*** De ondergeteekenden hebben heden hunne Firma P. S. VAN DEN OUWELANT & Co., handelende in WIJNEN en GEDISTILLEERD ontbonden, hunne begunstigers dankzeggende voor het vertrouwen hun geschonken; zullende de Heer N. J. POMPE met de Liquidatie der oude firma belast blijven.

OOSTERHOUT,
1 Augustus 1844.

P. S. VAN DEN OUWELANT,
N. J. POMPE.

*** De ondergeteekende berigt, dat heden deelgenoot in zijnen Handel in WIJNEN en GEDISTILLEERD is geworden, zijn Zoon, de Heer EDUARDUS VAN DEN OUWELANT, zullende handelen onder de firma

P. S. VAN DEN OUWELANT & ZOON,

zich voortdurend aanbevelende in elks gunstig heden genoten.

OOSTERHOUT,
1 Augustus 1844.

P. S. VAN DEN OUWELANT.

*** De ondergeteekende heeft den Handel in WIJNEN en GEDISTILLEERD, vroeger in Compagnieschap met den Heer P. S. VAN DEN OUWELANT, voor eigene Rekening voortgezet. Mij in elks gunst aanbevelende, zal ik trachten het vertrouwen, dat men mij zal schenken, waardig te maken.

OOSTERHOUT,
1 Augustus 1844.

N. J. POMPE.

*** Men biedt ter overneming aan: Eene OBLIGATIE ten laste der Stad *Breda*, groot ƒ 1000, rentende 3 pCt. Gegadigden gelieven zich met opgave van den prijs dien zij willen besteden, onder Letter L, aan de Uitgevers dezer te adresseren. Brieven *franco*.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.